

Energiapuun korjuun osaamista Kainuuseen -hanke (investoinnit)

MYRS 23.01.2025 § 4

Hakijana on Kajaanin kaupunki, yhteyshenkilönään Osmo Hänninen.

Seppälän energiapuun korjuun oppimisympäristö tuo nykyaikaa puunkorjuuseen. Hanke on hankekokonaisuus, jonka avulla varmistetaan energiapuun korjuussa osaavan työvoiman saatavuus Kainuussa sekä tuetaan turvetuotannon työntekijöiden ja yrittäjien uudelleen sijoittumista. Tavoitteena rakentaa nykyaikainen ja ainoa Kainuussa oleva oppimisympäristö energiapuunkorjuuseen, joka jää pysy-väksi osaksi alueen ammatillista koulutusta Kainuussa. Investointi- ja kehittämishankkeen tavoitteet vastaavat Kainuun alueellista JTF -siirtymäsuunnitelmaa.

Energiasektorilla ollaan nopeasti siirtymässä uusiutuvan energian käyttöön. Fos-siilisista polttoaineista luovutaan osittain tai kokonaan ja osa näistä polttoaineista tullaan korvaamaan metsähakkeella. Metsäenergian käyttö tarjoaa kunnille ja kaupungeille paikallisen energiavaihtoehdon, jossa hyödynnetään oman alueen energiavaroja ja käytetään lähialueen yrittäjien palveluja. Näin ollen lämpöliiketoiminnan rahavirrat tukevat oman paikkakunnan taloudellista kehitystä. Hankkeen tavoitteena on luoda enemmän Kainuuseen työpaikkoja sekä yrityksiä, kuin energiaturpeen käytön loppumisen myötä menetetään. Samalla varmistetaan työttömäksi jäävien työllistyminen ja pääseminen jatkokoulutukseen.

Hankkeen avulla luodaan Kainuuseen uusia liiketoiminta mahdollisuuksia, joiden avulla uudistetaan ja vahvistetaan Kainuun aluetaloutta. Valtakunnan metsien inventointitietojen mukaan Kainuun talousmetsissä on riittävät energiapuun varannot korvaamaan kestävästi turve ja fossiilisten polttoaineiden käyttö. Energiapuunkorjuuta tuodaan tunnetummaksi toiminta-alueella. Hankkeessa edistetään alaan liit-tyvän luonnonhoidon osaamista ja kestäväen kehityksen mukaisen työskentelyta- van osaamista sekä opiskelijoiden että jo työelämässä olevien henkilöiden osalta.

Investointi hankkeen avulla hankitaan Kainuun ammattiopistolle kaksi pyöräalus-taista metsäkonetta, sekä yksi tela-alustainen kone, jotka ovat kehitetty energia-puunkorjuuseen . Tela-alustainen kone varustetaan soveltumaan energiapuunkorjuuseen turvemaille sekä ennallistamistöihin. Investointeihin liittyy myös mittalaitesimulaattorin investointi hankittavan konemerkin mukaisesti, jolla tehostetaan koneopetusta sekä pienennetään merkittävästi polttoaine- ja Co2 päästöjä. Koneiden tarjouspyynnöt laaditaan heti 2025 alkuvuodesta ja tarjousten perusteella hankitaan energiapuunkorjuuseen

soveltuvat koneet. Näiden toimitusajan arvioidaan olevan vuoden 2025 lopussa.

Alustava toimintamalli koneiden käytöstä opetuksessa: Hankkeen aikana investoidut koneet sijoitettaisiin Kainuun ammattiopistolle Seppälän toimipisteeseen. Koneita käytetään aidoilla harjoitustyömailla sekä Seppälässä sijaitsevalla ajoharjoitteluradalla. Harjoitustyökohteet tulisivat olemaan Kainuun alueella Kajaanin läheisyydessä. Tämänhetkisessä toimintamallissa Kainuun ammattiopiston on toiminut yhdelle yritykselle aliurakoitsijana. Samaa toimintamallia voidaan toteuttaa jatkossakin jossain määrin.

Aliurakointi on laskutettu kuutioperustaisesti. Toiminta on ollut taloudellisesti tappiollista, mikä sinällään ei ole ollut ongelma, koska toiminnan tarkoitus on ollut ammatillisen koulutuksen opetuksen toteuttaminen. Hankkeessa investoitavien energiapuun korjuun koneiden avulla voitaisiin lisäksi toimia myös pääurakoitsijana, koska kalusto jatkossa mahdollistaisi sen. Mahdollisia asiakkaita olisivat mm. Metsähallitus ja yksityiset metsänomistajat. Tämä ei ole aiemmin ollut mahdollista, sillä Kainuun ammattiopistolla ei ole ollut koko korjuuketjua, vaan ainoastaan puu-tavaran lähikuljetukseen suunniteltuja kuormatraktoreita.

Esimerkiksi Metsähallitus tarjoaisi opetustoiminnalle hyvät korjuun urakointiolosuhteet, pitkät sopimukset sekä tasaisesti opetustoimintaa palvelevat korjuukohteet koko vuoden ajalle. Vastuullisuus on tärkeää Metsähallitukselle ja he ottavat sopimuksissa huomioon myös tasapuolisuuden, syrjimättömyyden, avoimuuden ja kestävä kehityksen, joita hankesuunnitelma myös korostaa. Korjuussa ei siis tavoiteltaisi taloudellista voittoa, vaan hyviä korjuukohteita, joita Metsähallituksella on tarjolla ympäri vuoden.

Kainuun ammattiopisto voisi siis jatkossa varmistaa opetukselle sopivat korjuukohteet tarjoamalla niitä edulliseen hintaan esimerkiksi Metsähallituksen tarjouskilpailuissa. Tällä tavalla siis varmistettaisiin nimenomaan opetuksellisten tarpeiden täyttyminen, vaikka taloudellisesti se onkin tappiollista. Hinnoittelulla noudatetaan yleistä ammatillisen koulutuksen käytäntöä, jossa hinnoittelu on selvästi yleisiä markkinahintoja edullisempaa. Kainuun ammattiopisto noudattaa tätä käytäntöä kaikessa opiskelijatyönä tehdyssä toiminnassa. Tämä käytäntö perustuu siihen, että opiskelijatyössä työn valmistuminen on selvästi hitaampaa kuin markkinavetoisessa toiminnassa. Lisäksi opiskelijatyössä saattaa olla laatuvaihtelua, vaikka sitä opetustyössä pyritäänkin välttämään.

Opiskelijatyönä tehty toiminta on aina tappiollista, sillä Kainuun ammattiopiston kulurakenne on tätä toimintaa ajatellen hyvin raskas (mm. kiinteät kustannukset sekä palkkakustannukset) eikä tämän toiminnan ole tarkoituskaan olla voitollista, vaan palvella yksinomaan opetuksellisia tarpeita. Metsäkoneurakoinnissa poltto-ainekulut ja muut muuttuvat

kustannukset, kuten huoltoja korjauskustannukset, ovat huomattavasti kaupallista urakointia suuremmat. Tämä johtuu siitä, että opiskelijan työteho (tuotetut ja kuljetetut kuutiot suhteessa käytettyyn konetyöaikaan) on varsinkin alkuvaiheessa hyvin alhainen.

Hankkeen aikana 1.1.2025- 31.12.2026 hankkeessa investoiduilla koneilla tulnaisiin suorittamaan energiapuunkorjuuta Seppälän hallinnoimilla omilla metsätiloilla. Hankkeen aikana toteutettaisiin tarvittaessa myös valikoituja ulkopuolisia harjoitustyömaita vastikkeetta. Vastikkeettomuus perustuu siihen, että hankkeen aikana vasta perehdytään kalustoon myös henkilökunnan toimesta ja kehitetään tulevia toimintamalleja. Kokonaisuudessaan hankkeen aikana ei tule syntymään tuloja edellä kuvatusta toiminnasta. Lopullinen toimintamalli rakentuu hankkeen toteutuksen aikana.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika 1.1.2025 – 31.12.2026 ja kokonaiskustannus-arvio 1 098 778 €, johon haetaan JTF rahoitusta yhteensä 769 144 € (70%).

Hankkeen kokonaiskustannusarvio:

Investoinnit	1 082 540 €
Flat rate 1,5% investoinni	16 238 €
Yhteensä	1 098 778 €

Hankkeen kokonaisrahoitus suunnitelma:

EU/Valtio	769 144 €	70,00 %
Omarahoitus, kuntarahoitus	329 634 €	30,00 %
Yhteensä	1 098 778 €	100,00 %

Hanke on toimintalinja 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi ja erityistavoite 7.1. Turpeesta luopuomisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymän mukainen sekä Kainuun maakuntaohjelman 2022 – 2025 mukainen. Hanke toteuttaa Kainuun oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmaa 2021 – 2027.

Hanketiimi puolsi kokouksessaan 13.1.2025 hankkeen rahoittamista. Hankehakemus sai arvioinnissa 37/49 pistettä.

Erillisliitteenä valintaesitys, jossa tarkempaa tietoa hankkeesta.

Lisätietoja hankkeesta aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 5740 804, sähköpostitse: etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Puheenjohtajan ehdotus

MYR sihteeristö puoltaa hankkeen rahoitusta. Hanke menee seuraavaan maakunnan yhteistyöryhmän MYR hyväksyttäväksi.

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö

Käydyn keskustelun jälkeen MYR sihteeristö puolsi hankkeen rahoitusta. Hanke menee seuraavaan maakunnan yhteistyöryhmän MYR kokoukseen hyväksyttäväksi.

MYR 04.02.2025 § 3
8/00.04.00/2025

Hanketta tulee kokoukseen esittelemään hakijan edustaja Lauri Väisänen, Kainuun ammattiopisto.

Lisätietoja hankkeesta antaa EU-hankekoordinaattori Heikki Immoselta, puh. 044 797 7273 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Aluekehitysjohtajan ehdotus

Maakunnan yhteistyöryhmä MYR hyväksyy hankkeen rahoittamisen.

Maakunnan yhteistyöryhmän päätös

Käydyn keskustelun jälkeen maakunnan yhteistyöryhmä MYR hyväksyi hankkeen rahoittamisen.

Teuvo Hatva, Osmo Hänninen sekä Tuomo Mikkonen ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokouksesta päätöksenteon ajaksi (hallL 5 luku 28.1 § 5 kohta, yhteisöjäävi).
